edu

ČESKÝ JAZYK

s řešením!

Pracovní list: Porozumění textu 2

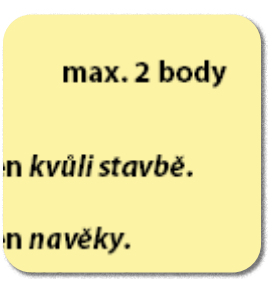

Příprava na přijímačky

PRO ČTYŘLETÉ OBORY

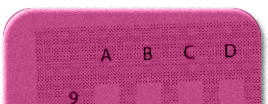

Jak přemýšlím?

1/ Vždy si pečlivě přečtu celý text a snažím se soustředit na jeho obsah, o kterém následně budu rozhodovat.

2/ Snažím se srovnat si v hlavě a případně si i zapamatovat, o čem byla jaká část textu, abych pak konkrétní tvrzení a informace v textu rychleji našel.

3/ Ověřuji každé tvrzení a snažím se jej potvrdit či vyvrátit přímo v textu, dávám pozor na maličkosti a nenechám se nachytat.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 1

(1) První zaznamenaná olympiáda se konala v roce 776 př. n. l. v Olympii na řeckém poloostrově Peloponés. Za zakladatele starověkých olympijských her je považován Héraklés, mytický hrdina obdařený nadlidskou silou a výjimečnou odvahou. Olympijské hry se opakovaly každé čtyři roky. V roce 393 n. l. je zrušil křesťanský císař Theodosius, neboť se mu nelíbilo, že je prostřednictvím olympiády uctíván pohanský bůh.

(2) Mnoho aspektů antických olympijských her zůstalo až do současnosti nezměněno: elitní mezinárodní konkurence, davy fanoušků nebo některé disciplíny, jako například sprint, hod oštěpem či box. I tehdy vítězové získali věčnou slávu. Jiné antické zvyky by však dnešnímu člověku připadaly trochu podivné. V některých disciplínách se soutěžilo v plné zbroji, v jiných bez jediné části oděvu. Během her se jako projev úcty Diovi obětovalo sto volů. Z jejich vnitřností pak věštci prorokovali vítěze a poražené. V den zahájení olympiády sportovci skládali Diovi přísahu, že dodrží všechna pravidla. Navzdory tomu bylo podvádění velkým pokušením. Někteří zápasníci se natírali olivovým olejem, aby vyklouzli z rukou soupeře. Našli se i sportovci, kteří podpláceli rozhodčí. Ne všichni podvodníci byli odhaleni. Pokud byl však podvodník přistižen, čekalo ho veřejné bičování.

(3) Mnoho olympijských disciplín bylo tehdy inspirováno antickým válčením, sportovci museli například ve zbroji vážící skoro 14 kilogramů uběhnout dvě délky 192 metrů dlouhého stadionu v Olympii. Populární, ale také velmi nebezpečné byly závody na dvojkolkách tažených čtyřmi koňmi. Srážky byly zcela běžné a často smrtelné. Během konání antických olympijských her se dodržoval posvátný mír – ekecheiria. Na půdu Olympie nesměl vstoupit ozbrojený člověk, účastníkům her byla zajištěna volná cesta do Olympie a zpět i přes území nepřátelských států. V době her byly zakázány všechny války a násilné činy.

(www.national-geographic.cz, upraveno)

1. Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

		A	N
1.1	Od prvních zaznamenaných olympijských her do roku 2016 uběhlo 1240 let.	☐	☐
1.2	Každý sportovec, který v antických olympijských hrách podváděl, byl veřejně zbičován.	☐	☐
1.3	Antické a současné olympijské hry mají společné pouze tři disciplíny, a to sprint, hod oštěpem a box.	☐	☐
1.4	Při jedné z disciplín na antických olympijských hrách museli soutěžící zdolat vzdálenost 384 metrů, a to ve zbroji vážící minimálně 14 kg.	☐	☐

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 2

(1) Ptala jsem se Pepy, jestli se Kačence nemůže nic stát, když teď bude cvičit tu jógu, protože paní magistra Glancová i pan doktor Glanc od tý doby, co pravidelně cvičí, oba strašně koktají a škube jim v obličeji a za to by taky Kačenku mohli vyhodit z divadla.
(2) Pepa mi řek, ať si kvůli tomu nedělám starosti. Horší prej to je s tím divadlem. I když Kačenka zůstane krásná a bude mluvit bezvadně, můžou ji stejně vyhodit. Pepa mi o tom nechtěl nic víc vyprávět, abych si nezavařovala hlavu, ale já to moc dobře vím, i když se Pepa pořád tváří, jako že je veselej. Kačenka už se tak ani moc netváří, protože je jí jasný, že se proti ní spiknuli. Já vím, jaký to je. V Zákopech se jednou proti mně domluvili všichni kluci z bytovek a každej z nich, když mě potkal, tak mi řek jen: „Umřeš."
(3) Já jsem se ani moc nebála, že doopravdy umřu, ale přece jen bych byla radši, kdyby mi říkali třeba – ahoj Helenko – nebo – jak se máš, Helčo. Nakonec už se mi vůbec nechtělo chodit ven, přestože byly prázdniny. Naštěstí jsme potom jeli do Bulharska, a když jsme se vrátili, už mě zase normálně zdravili – nazdar, buřte.
(4) Kačence zatím nikdo nic vošklivýho neříkal, ale v divadle se to dělá jinak. Spiknutí se pozná tak, že ten, koho přestanou mít rádi, začne dostávat jenom samý čurdy a nakonec už nedostane vůbec žádnou roli. Hrát čurdy znamená hrát v komedii Zkrocení zlý ženy místo tý zlý ženy její komornou. Kačenka teď v poslední hře hrála právě ňákou komornou. Tak si myslím, že je Kačenka vopravdu v nebezpečí, a bojim se o ni.

(I. Dousková, Hrdý Budžes, upraveno)

2. Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

		A	N
2.1	Paní Glancová pravidelně cvičí jógu, protože koktá.	☐	☐
2.2	Kačenčina budoucnost v divadle je ohrožena, protože už nyní čelí slovním útokům.	☐	☐
2.3	Alespoň dvě postavy vystupující ve výchozím textu mají negativní zkušenosti se spiknutím.	☐	☐
2.4	Během prázdnin nastalo období, kdy všechny děti ze Zákop řekly Helence maximálně jedno slovo.	☐	☐

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 3

(1) Stonehenge je nejslavnější komplex menhirů a kamenných kruhů. Nachází se v Anglii poblíž městečka Salisbury. Nejznámější částí Stonehenge je kruh vytvořený z několikatunových stojících kamenů. Tento kruh z gigantických kusů pískovce je ale z celé stavby nejmladší, byl postaven přibližně mezi lety 2100 a 1900 př. n. l. Nejstarší kamenný kruh v komplexu Stonehenge byl vybudován už okolo roku 3100 př. n. l.

(2) Kamenná stavba vzbuzuje dodnes mnoho otázek. K těm nejzásadnějším patří, jak lidé bez moderních technologií dokázali na místo dopravit tak obrovské kameny a jak je následně vztyčili. Existují různé teorie, žádná z nich však dosud nebyla potvrzena. Stále nejasný je také účel stavby. Někteří odborníci se domnívají, že Stonehenge vybudovali druidi, tedy nejvyšší vrstva keltských kněží, kvůli obětním obřadům. Nedávno bylo ovšem prokázáno, že stavba byla dokončena asi o 1000 let dříve, než Keltové toto místo osídlili. Jiní odborníci se přiklánějí k tomu, že stavba byla využívána jako jakási nemocnice. Archeologové totiž zjistili, že velké množství ostatků, které nalezli v hrobech nedaleko Stonehenge, vykazuje známky nějaké choroby. Mohlo jít tedy o místo, kam se lidé z nejbližšího okolí chodili uzdravovat. Záhadolog Erich von Däniken, jehož názory vědci většinou nepovažují za seriózní, zase tvrdí, že Stonehenge je dílem mimozemšťanů.

(3) Jisté ale je, že dnešní Stonehenge je jiný než původní stavba. Největší změny na jeho vzhledu však neprovedli vandalové, kteří po staletí kladivem odsekávali kousky kamenů, nýbrž ti, kteří se ho snažili opravit. Jen ve 20. století byl komplex třikrát restaurován, a to nejen kvůli oběma světovým válkám. Během nich následkem značných otřesů začaly některé kameny padat, dělníci je tedy museli zasadit do litého betonu. V současné době už kameny v betonových botách nic neruší.

menhir – kamenný blok svisle zasazený do země

(kol. autorů, Jak to bylo doopravdy; stonehenge.cz, upraveno)

3. Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

		A	N
3.1	Všechny kamenné kruhy ve Stonehenge jsou mladší než tři a půl tisíce let.	☐	☐
3.2	Archeologové potvrdili, že v hrobech nedaleko Stonehenge byli pohřbíváni výhradně nemocní lidé.	☐	☐
3.3	Během světových válek začaly některé kameny z komplexu Stonehenge padat, což vyvolalo značné otřesy půdy.	☐	☐
3.4	Podle vědců je ze všech názorů Ericha von Däniken neseriózní pouze jediný, a to že Stonehenge postavili mimozemšťané.	☐	☐

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 4

(1) Kdykoli přijdu do banky, dostanu trému. Stává se tam ze mne nepříčetný idiot. Když mi ale zvýšili plat na padesát dolarů měsíčně, zmocnil se mě pocit, že tak velké peníze musím uložit. Vplížil jsem se tedy do banky a plaše jsem oslovil jednoho úředníka, jenž stál za nejbližší přepážkou: „Můžu mluvit s ředitelem? Důvěrně!“ V kapse jsem přitom nenápadně žmoulal svých 56 dolarů.

Ředitel přišel okamžitě. Řekl mi, abych se mu svěřil. Chvíli jsem ze sebe nemohl vypravit hlásku. To ho poněkud rozrušilo. Potom jsem rozechvěle řekl: „Chtěl bych si ve vaší bance uložit všechny své peníze.“

(2) Řediteli se zjevně ulevilo. „Půjde asi o velké konto,“ začal doufat.

„Dost velké,“ špitl jsem, „uložil bych si 56 dolarů teď a pak měsíčně padesát dolarů.“

Ředitel odměřeně řekl: „Pane Montgomery, tento pán si otevírá konto. Vyřiďte to.“ Po těchto slovech odešel do své kanceláře.

Přistoupil jsem k přepážce osobních účtů a strčil úředníkovi do ruky zmačkanou kuličku z bankovek. Dal mi něco podepsat. A pak ještě něco. Vůbec jsem nevěděl, co dělám. Když mi konečně oznámil, že peníze jsou uložené na kontě, řekl jsem: „Chtěl bych si vybrat šek.“ Někdo z vedlejší přepážky mi podal šekovou knížku a začal vysvětlovat, jak se šeky vyplňují. Zamýšlel jsem vybrat šest dolarů. Něco jsem na šek načmáral a vrazil ho zpátky úředníkovi.

„Vy to zase všechno vybíráte?“ podivil se.

(3) Zděsil jsem se. Místo 6 dolarů jsem na šek napsal 56. Zoufale jsem plácl: „Ano.“

„A v jakých bankovkách to chcete?“ zeptal se úředník.

Rychle jsem vyhrkl: „V padesátidolarovkách.“ Podal mi jednu padesátidolarovku, šest jednodolarovek a já vyrazil ven. Dlouho byl po celém kraji slyšet smích, který vycházel z banky. Od té doby všechny úspory ukládám pod matraci.

(S. Leacock, Literární poklesky, upraveno)

4. Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

		A	N
4.1	Muž si chtěl otevřít konto, protože se mu nečekaně zvýšil plat z šesti na padesát dolarů.	☐	☐
4.2	Muž, který si chtěl otevřít konto, se kromě ředitele banky setkal ještě s minimálně dvěma dalšími pracovníky banky.	☐	☐
4.3	Muž, který si chtěl v bance uložit peníze, své konto zrušil ihned po jeho založení, protože ho urazilo chování ředitele banky.	☐	☐
4.4	Muž, který si chtěl vybrat všechny své uložené peníze, od úředníka dostal celkem sedm bankovek, z nichž každá měla jinou hodnotu.	☐	☐

Postup a správné řešení k ÚLOZE 1:

1.1 Od prvních zaznamenaných olympijských her do roku 2016 uběhlo 1240 let.

Najdu v textu místo, kde se objevuje informace o roce konání prvních olympijských her. Hned v první větě textu je uvedeno, že první zaznamenaná olympiáda se konala v roce 776 př. n. l. Musím si uvědomit, že se jedná o časový údaj „před naším letopočtem“, je tedy jasné, že do roku 2016 muselo uběhnout mnohem více než 1240 let (776 + 2016).

Tvrzení není pravdivé. – NE

1.2 Každý sportovec, který v antických olympijských hrách podváděl, byl veřejně zbičován.

Najdu v textu místo, kde se o veřejném bičování podvodníků píše. O této skutečnosti se píše na konci druhé části. Je zde informace, že ne všichni podvodníci byli přistiženi – zbičováni tedy byli pouze ti, kteří byli odhaleni.

Tvrzení není pravdivé. – NE

1.3 Antické a současné olympijské hry mají společné pouze tři disciplíny, a to sprint, hod oštěpem a box.

Najdu v textu místo, kde se píše o společných disciplínách antických a současných olympijských her. Informace zní, že některé disciplíny zůstaly nezměněny, jako např. sprint, hod oštěpem a box. Důležité je slovo „např.“, to znamená, že se nejedná o výčet všech disciplín, ale pouze o příklad některých z nich.

Tvrzení není pravdivé. – NE

1.4 Při jedné z disciplín na antických olympijských hrách museli soutěžící zdolat vzdálenost 384 metrů, a to ve zbroji vážící minimálně 14 kg.

Najdu v textu místo, kde se píše o této disciplíně a zbroji vážící 14 kg. Na první pohled by se mohlo zdát, že je tvrzení pravdivé, ale nenechám se nachytat. Informace na začátku třetí části říká, že se jednalo o zbroj vážící skoro 14 kg, nikoli tedy „minimálně 14 kg“.

Tvrzení není pravdivé. – NE

Postup a správné řešení k ÚLOZE 2:

2.1 Paní Glancová pravidelně cvičí jógu, protože koktá.

Najdu v textu místo, kde se objevuje informace o tom, že paní Glancová koktá. Hned v první větě textu je uvedeno, že paní Glancová od té doby, co jógu cvičí, tak strašně koktá.

Tvrzení není pravdivé. – NE

2.2 Kačenčina budoucnost v divadle je ohrožena, protože už nyní čelí slovním útokům.

Najdu v textu místo, kde se o slovních útocích na Kačenku píše. O této skutečnosti se v textu výslovně nepíše, najdu ale informaci přímo v první větě čtvrté části, kde je uvedeno, že Kačence zatím nikdo nic vošklivýho neříkal.

Tvrzení není pravdivé. – NE

2.3 Alespoň dvě postavy vystupující ve výchozím textu mají negativní zkušenosti se spiknutím.

Najdu v textu místo, kde se píše o spiknutí. Ve druhé části textu se píše, že Kačence je jasný, že se proti ní spiknuli. A následuje popis vlastní zkušenosti autorky s tím, jak se proti ní kluci spikli.

Tvrzení je pravdivé. – ANO

2.4 Během prázdnin nastalo období, kdy všechny děti ze Zákop řekly Helence maximálně jedno slovo.

Najdu v textu místo, kde se píše o tom, co Helence děti ze Zákop říkaly. Děti opravdu říkaly jen jedno slovo, ale nebyly to všechny děti ze Zákop, ale jen všichni kluci z bytovek.

Tvrzení není pravdivé. – NE

Postup a správné řešení k ÚLOZE 3:

3.1 Všechny kamenné kruhy ve Stonehenge jsou mladší než tři a půl tisíce let.

Najdu v textu místo, kde se objevuje informace o stáří kamenných kruhů ve Stonehenge. V první části textu je uvedeno, z jaké doby pocházejí nejmladší a také nejstarší stavby. Uvědomím si, že všechny zmíněné roky jsou před naším letopočtem. Jeden z kruhů pochází dokonce z roku 3100 př. n. l., nemůže tedy být mladší než 3500 let.

Tvrzení není pravdivé. – NE

3.2 Archeologové potvrdili, že v hrobech nedaleko Stonehenge byli pohřbíváni výhradně nemocní lidé.

Najdu v textu místo, kde se o pohřbívání nemocných píše. O této skutečnosti se píše ve druhé části textu, kde je uvedeno, že velké množství nalezených ostatků vykazuje známky nějaké choroby. Nešlo tedy pouze a jedině (výhradně) o nemocné lidi.

Tvrzení není pravdivé. – NE

3.3 Během světových válek začaly některé kameny z komplexu Stonehenge padat, což vyvolalo značné otřesy půdy.

Najdu v textu místo, kde se píše o otřesech půdy a padání kamenů. Ve třetí části textu je napsáno, že následkem značných otřesů začaly některé kameny padat, ne naopak.

Tvrzení není pravdivé. – NE

3.4 Podle vědců je ze všech názorů Ericha von Dänikena neseriózní pouze jediný, a to že Stonehenge postavili mimozemšťané.

Najdu v textu místo, kde se píše o názorech Ericha von Dänikena. Na konci druhé části textu se píše, že vědci názory tohoto záhadologa většinou nepovažují za seriózní, nejen tento jediný, který se týká mimozemšťanů.

Tvrzení není pravdivé. – NE

Postup a správné řešení k ÚLOZE 4:

4.1 Muž si chtěl otevřít konto, protože se mu nečekaně zvýšil plat z šesti na padesát dolarů.

Najdu v textu místo, kde se objevuje informace o mužově zvýšení platu. Na začátku první části textu se dočtu, že muži byl zvýšen plat na padesát dolarů měsíčně. Nikde v textu se ale neuvádí, jaký byl jeho plat do doby zvýšení, nemohu tedy vyvozovat, že to bylo šest dolarů.

Tvrzení není pravdivé. – NE

4.2 Muž, který si chtěl otevřít konto, se kromě ředitele banky setkal ještě s minimálně dvěma dalšími pracovníky banky.

Najdu v textu všechna místa, kde se muž s někým uvnitř banky setkává. Setkání s ředitelem je jasné, v první části textu muž oslovuje nějakého úředníka, to je tedy první další pracovník banky. Ve druhé části textu pak muž vyřizuje výběr peněz z účtu s někým z vedlejší přepážky, to je tedy druhý další pracovník banky.

Tvrzení je pravdivé. – ANO

4.3 Muž, který si chtěl v bance uložit peníze, své konto zrušil ihned po jeho založení, protože ho urazilo chování ředitele banky.

Najdu v textu místo, kde se píše o tom, co se stalo po založení mužova konta. Na konci druhé a začátku třetí části se uvádí, že muž omylem vybral vše, co si na konto právě uložil. Není zde ale jasně uvedeno, že tím došlo ke zrušení konta. Z textu navíc vyplývá, že se nejednalo o jeho cílené jednání kvůli chování ředitele banky, ale o omyl v psaní.

Tvrzení není pravdivé. – NE

4.4 Muž, který si chtěl vybrat všechny své uložené peníze, od úředníka dostal celkem sedm bankovek, z nichž každá měla jinou hodnotu.

Najdu v textu místo, kde se píše o vyplacení uložených peněz. Ve třetí části textu se úředník muže ptá, v jakých bankovkách si přeje své peníze vyplatit, a potom mu podá jednu padesátidolarovku a šest jednodolarovek. Jednalo se tedy celkem o sedm bankovek, z nichž šest mělo stejnou hodnotu.

Tvrzení není pravdivé. – NE